

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čekovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—.

Naše gospodarstvo je bolno.

To je sodba sedanjega finančnega ministra dr. Milana Stojadinoviča, ki jo je izrazil v svojem govoru na seji upravnega sveta Narodne banke v Beogradu v petek, 18. januarja. V tem svojem govoru je poudaril poglobitno naslednje misli: Aprila 1926 je bil dinar stabiliziran v vrednosti 9.12 švicarskih frankov za 100 Din. Leta 1931 je prišlo posojilo za zakonsko stabilizacijo dinarja v višini 2 milijard Din, leta 1932 pa ni bilo 100 Din več vredno 9 švicarskih frankov. Nato je postopno in stalno vrednost dinarja padala in naposled se je dinar v zadnjem času stabiliziral na temelju 7 švicarskih frankov. Da se vzdržuje zakonsko stabiliziran tečaj dinarja, se je uvedel dodatek 28³/₄%. Dejanski položaj je torej ta: V Curihu je dinar 7 švicarskih frankov mesto 9.12. Zlata podlaga za dinar se nahaja deloma zastavljena v inozemstvu in je vsled tega vrednost zlate podlage dejansko manjša za 314 milijonov francoskih frankov, na katere se plačajo 3 in pol % obresti. Ta resnica še doslej ni prišla odkrito na dan. In vendar je treba odkrito priznati sedanjo stvarno vrednost dinarja. Nekateri mislijo, da bi se dale mnoge težave premagati, če bi se znižala vrednost dinarja, ali pa če bi se zatekli k inflaciji. Kdor to veruje, veruje obenem, da je denar vzrok vse gospodarske krize in da je potemtakem v denarju zdravilo za to krizo. Temu pa ni tako. Saj je gospodarska kriza v državah z zlato in s papirnato valuto. Tisti, ki predlaga inflacijo, misli samo na dolžnike, pozablja pa varčevalce, ki so morda za največjimi žrtvami hranili svoje imetje v vložnih knjižicah. Pozablja na tiste, ki so kupovali državne papirje, pozablja na delavce in uradnike. Znižati vrednost denarja pomenja pomagati nemu sloju v škodo drugega. Države srednje Evrope se borijo z največjimi težkočami strahotne gospodarske krize, toda nobeni izmed njih ni prišla na um inflacija.

Naše gospodarstvo je bolno, boleha od več bolezni. Zato ne moremo vanj zanašati nove bolezni, ki bi bila inflacija. Zato je vladina politika: ohranitev sedanje vrednosti dinarja. Ni pa potrebna nobena izmišljava. Zato je odredil, da se smejo v domačem tisku svobodno objavljati tečaji dinarja v Curihu. Tudi ni treba izmišljave o visoki stopnji kritja za dinar okoli 60%, čeprav je dejansko veliko manjše. Za ta

gospodarski blesk plačamo inozemstvu na leto okoli 30 milijonov v devizah (menicah). Narodna banka torej mora odkrito ugotoviti svojo bilanco po današnjem dejanskem stanju. Posojilo 314 milijonov frankov v inozemstvu mora Narodna banka likvidirati, s tem si bo prihranila okoli 30 milijonov na leto, če tudi se na videz zdi, da se stopnja kritja zniža s 35 na 25%, oziroma pri zlatu s 25 na 20%. Treba je pokazati resnično stanje. Politika Narodne banke v bodoče mora biti ta: kritje mora po možnosti biti samo v zlatu in v devizah, zlato pa mora ostati v tresorju Narodne banke, ne pa v inozemstvu.

V NAŠI DRŽAVI.

Nov zakon o zaščiti kmeta pripravlja poseben odbor ministrov, kateremu nabelejuje kmetijski minister dr. Dragutin Ankovič.

Pravosodni minister napovedal za senatorskimi dopolnimi volitvami občinske in državnozbornske. Sestanku JNS v Novem Sadu je prisostvoval pravosodni minister dr. Kojič, ki je naglasil v svojem govoru, da je naloga sedanje vlade, da olajša ljudske davke in je ob koncu govora napovedal, da pridejo po dopolnilnih senatnih volitvah na vrsto občinske volitve, za njimi v jeseni redne volitve v narodno skupščino, in proti koncu tega leta volitve v banske svete.

Enotno vodstvo osrednjih državnih zavodov. Po sklepu ministrskega sveta bodo štiri največji državni denarni zavodi: Narodna banka, Hipotekarna, Privilegirana agrarna banka in Poštna hranilnica podvrženi finančnemu ministrstvu. Imenovani zavodi so spadali doslej pod štiri ministrstva: finančno, trgovinsko, prometno in kmetijsko, in ni bilo nikakega tesnejšega sodelovanja in je vsak teh zavodov delal po drugih navodilih, kar pa bo za bodoče enostavneje, boljše in v dobrobit državnim koristim.

Znižanje obrestne mere Nar. banke. Narodna banka zniža s 1. februarjem obrestno mero da 5%. Lombardna mera se zniža s 7.5% na 6% in eskontna mera s 6.5% do 5%.

Svoto 30 milijonov dinarjev, ki jih bo Narodna banka prihranila na leto, naj ne odstopi svojim delničarjem niti je ni treba položiti v državno blagajno, marveč naj jo odstopi v prid narodnemu gospodarstvu. Obrestna mera Narodne banke po 6.5% spada danes med najvišje v Evropi. Tako visoka obrestna mera zelo pritiska gospodarsko delovanje v državi. Obrestna mera naj se zniža od 6.5% na 5%. Ako se ta predlog sprejme, bo minister za trgovino in industrijo znižal obrestno mero v vsej državi. Na ta način bo za narodno gospodarstvo prihranjenih ne samo 30 milijonov, temveč še večkrat po 30 milijonov. — Po govoru finančnega ministra je upravni odbor Narodne banke sklenil, da Narodna banka počenši s 1. februarjem zniža lombardno mero s 7.5% na 6%, eskontno mero pa s 6.5% na 5%.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Italijansko oboroževanje. V načrtu italijanskega proračuna za poslovno dobo 1935—1936 je določenih 18 milijard lir za oboroževanje na kopnem, na morju in v zraku.

V Posaarju po nemški plebiscitni zmagi. Kakor smo že poročali v zadnji številki, so zmagali Nemci pri ljudskem glasovanju v Posaarju dne 13. januarja z več nego 90odstotno večino. Tajništvo Zveze narodov je objavilo naslednji uradni izid glasovanja: Glasovalnih upravičencev je bilo 539.542. Glasovalo je 528.704 ali 97.9%. Za Nemčijo 476.089 ali 90.08%. Za samostojno Posaarje pod mednarodnim nadzorstvom, kakor je bilo pred plebiscitom, 46.613 ali 8.87%. Za Francijo 2083 ali 0.4%. Neveljavnih glasov je bilo 901. Svet Zveze narodov je končal razpravo o plebiscitu in bode izročeno Posaarje Nemčiji dne 1. marca. Koj po zmagovitem plebiscitu je imel Hitler po radiju govor, v katerem je prožil roko Francozom v spravo in izjavil, da ne tirja Nemčije od Francije niti koščeka zemlje več. Iz Posaarja so že na pobegu oni, katerim ni za Hitlerjev narodni socializem. Mnogo beguncev se je že zateklo na Francosko. Posaarske komuniste je povabila Moskva, naj osnujejo Ližini boljše iške prestolnice posebno kolonijo, ki se bo imenovala »Rdeče Posaarje«. Skupno število vseh posaarskih beguncev ne bode presegalo števila 10 000.

V Avstriji po posaarskem plebiscitu. Po nemški zmagi v Posaarju so se vršile po Dunaju, v Gradcu in v Celovcu manifestacije avstrijskih hitlerjevcev. Politika ni bila kos, da bi bila zabranila glasno priznanje veselja nad nemško

zmago. Avstrijske čete so zasedle avstrijsko-nemško mejo, da preprečijo

demonstracije v zvezi s posaarskim glasovanjem.

PO SVETU KATOLIŠKEM

1935 — evharistično leto. Sedanje leto je evharistično ne samo za Jugoslavijo, marveč tudi za Čehoslovaško. Zadnje dni meseca junija 1935, torej istočasno kakor v Ljubljani, se vrši evharistični kongres tudi v Čehoslovaški. V nedavno izdanem proglasu, ki poziva na kongres vse narodnosti, katere prebivajo na ozemlju čehoslovaške države, se izraža upanje in pričakovanje, da bo ta kongres ojačil katoliško zavest ter poglobil versko življenje v čehoslovaških krajih. Isto se mi nadejamo ter isto pričakujemo od jugoslovanskega evharističnega kongresa v Ljubljani. O pripravah za kongres, ki so že v teku, se je podalo poročilo v sredo, 9. januarja, na sestanku v Zagrebu, ki se je vršil pod predsedstvom krškega škofa ... Srebrniča in ki so se ga udeležili zastopniki vseh jugoslovanskih škofij. Ti zastopniki so podali poročila o stanju evharističnega gibanja v njihovih škofijah. Ta poročila so jako tolažljiva. Preteklo leto se je vršilo v naši državi mnogo nad vse pričakovanih uspešnih škofijskih in dekanijskih evharističnih shodov. Tako se je shoda, ki se je vršil v Velikem Bečkareku za belgrajsko nadškofijo in banaško apostolsko administracijo, udeležilo nad 50.000 katolčanov. Na mariborskem škofijskem evharističnem shodu je bilo čez 40.000 udeležencev. V Orebiču na polotoku Pelješcu se je zbralo okoli 15.000 vernikov iz dubrovaške škofije, čeprav je bil to le dekanijski shod. Z otokov Brača in Hvara se je zbralo v Vrbovski 10 tisoč evharističnih romarjev. Hrvatsko Primorje se je z 9000 verniki poklonilo

evharističnemu Bogu v Drežniku. Tudi Južna Srbija ni izostala in v Letnici je bilo zbranih pred Najsvetejšim 7000 vernikov. Otok Krk je manifestiral za evharistično kraljestvo v Vrbniku s 6 tisoč verniki. In čisto pa tudi v Bosni in v Sutjeski se je zbralo na dekanijski evharistični shod 6000 katolčanov. Na Bosancev. Poleg razgovorov čisto tehničnega značaja z ozirom na organizacijo II. občega evharističnega kongresa v Ljubljani se je stalni odbor bavil predvsem tudi z vprašanjem evharistične vzgoje naše mladine in udeležbo mladine na evharističnih prireditvah. Podčrtal je veliko važnost tega, da se vsa vzgoja mladine usmeri čim jače k presv. Rešnjemu Telesu.

Evharistična molitev za versko-ločene brate. Za brate, ki so ločeni od katoliške cerkve, naj so razkolniki ali krivoverci, je treba moliti, da se združijo s katoliško cerkvijo ter da bo tako izpolnjena želja Gospodova o enem hlevu in enem pastirju. Tej svrhi služi »Svetovni molitveni teden za zedinjenje ločenih kristjanov in pridobitev nekristjanov za katoliško cerkev«. Ta molitveni teden se je vršil, odnosno se vrši od 18. do 25. januarja (od praznika sv. Petra stola v Rimu do praznika spreobrnjenja sv. Pavla). »Evharistična ljudska zveza« ki jo je ustanovil l. 1920 jezuitski pater Anton Puntigam ter ima svoj sedež na Dunaju, je pozvala svoje član in vobče kristjane, naj se udeležijo tega svetovnega molitvenega tedna. Katoličanom Jugoslavije je sedanje evharistično leto priliko, da med namene, ki jim služi evharistični kongres v Ljubljani, uvrstijo tudi molitev za ločen krščanske brate in njihovo zedinjenje s katoliško cerkvijo.

nim Fr. Pišekom dne 6. januarja 1921. Kaj in v koliko korist je bilo v Mariboru in Slovenskim goricam Žebotovo poslančevanje, znajo povedati nešteti, katerim je pomagal s svojo besedo in vplivom na odločitnih mestih v Sloveniji in Beogradu. Slavljenec je bil dokaj let mariborski občinski odbornik, neumorni delavec pri okrajnem zastopu, katerega je vodil samostojno na občo zadovoljnost dve leti. Ne moremo naštetih radi pomanjkanja prostora vseh slavljenčevih aslug za dobrobit slovenskega naroda, kateremu je in še bo posvetil svoje moči. Pri tolikih uspehih, delu, požrtvovalnosti in priznanju od vseh strani treba pomisliti, da je g. Franjo samouk z ljudskošolsko izobrazbo, tri leta se je učil kolarske obrti pri svojem stricu in na Dunaju je obiskoval kratke zadrudni tečaj za vnovčevanje živine. »Slovenski gospodar« si šteje v prijetno dolžnost, da iskreno čestita k srebrnemu jubileju svojemu dolgoletnemu, uspešno delavnemu in za slovensko korist neustrašeno se borečemu uredniku! Vzor krščanskih srebrnih zakoncev g. Franja Žebota in njegovo zvesto ter skrbno krščansko ženo Ma-

rijo naj nam ohrani ljubi Bog v isti čilosti in pri krepkem zdravju kakor danes do zlate poroke!

Šolska sestra umrla. V Slov. Bistrici je dne 15. januarja umrla v 31. letu svoje starosti ter 11 letu redovnega življenja č. šolska sestra Gema r. Albina Knez. Pogreb se je vršil dne 17. januarja. Pogreba se je udeležilo tudi 60 Šentpeterčanov, kjer je rajna bila do svoje boleznin učiteljica in upraviteljica dekliške zasebne osnovne šole, katero vodi č. šolske sestre. Veliki dobrotlivi in ljudski vzgojitelji svetila rečena luč!

Znan in spoštovan Celjan umrl. V Celju je umrl znani veleposestnik, pek in gostilničar g. Maks Janič, ki se je veliko udjestvoval v celjskem javnem življenju. Pri vseh krogih je bil priljubljen in je užival splošen ugled. Slava njegovemu spominu!

Nesreče.

Nevaren požar v Slovenski Bistrici. Dne 17. januarja je izbruhnil ogenj v gospodarskem poslopju hotela »Beograd« v Slov. Bistrici. V neposredni bližini gorečega poslopja je bilo skladišče z 9 sodi bencina, zraven pa še veliko skladišče Stiegerjeve tovarne za bučno olje, v katerem je bilo več vagonov suhih bučnic. V veliki nevarnosti je bilo še 12 hiš. Gasilcem iz Slov. Bistrice in iz Maribora gre zasluga, da je bil ogenj omejen in je pogorelo le gospodarsko poslopje in ena baraka. Škoda znaša 150.000 Din.

Konj ubil triletnega fanteka. V Apačah pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju je brcnil konj triletnega sinčka posestnika Ivana Rajha tako močno, da je otrok podlegel poškodbi.

Dva požara v enem kraju. V Janškem vrhu pri Ptujju je zgorela na pol dovršena stavba posestnika Tomaža Drevenskega, v kateri še ni nikdo stanoval. Zgorelo je vse s poljskimi pridelki v. d. Istotam je uničil ogenj leseno in s slamo krito viničarijo posestnice Marije Pernat od Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Pred požarom je bilo vlomljeno v klet in je zginila večja količina vina. V obeh slučajih sumijo požig.

Smrt otroka v kropu za prašiča. V Šalovecih pri Središču so kolinili pri posestnici Ani Zupanik. Na pomoč in na takozvani domači praznik sta prišla tudi zakonca Jurij in Marija Lukič, ki sta vzela seboj dveletnega sinka Frančela. Ko so imeli vsi opravke pri svi-nji, je padel fantek v za haranje prašiča pripravljeno vrelo vodo, kjer je dobil tako hude opekline, da jim je po groznih mukah podlegel.

Podivjani bik. V Poljčanah pri Hartnerju je obdelal podivjani bik z rogovi hlapca Mihaela Gunzej tako, da mu je iztaknil eno oko in je nevarnost, da bo ob vid.

Hudo se je pokodovala v Celju pri sankanju 22letna brezposelna tkalka Marija Benaršek.

Mizarska delavnica pogorela. Na Gmajni pri Ljubljani je izbruhnil ogenj v leseni baraki, v kateri je imel svojo delavnico mizarski mojster Karl Buh. Z barako vred je zgorelo tudi orodje in znaša škoda 20.000 Din.

NOVICE

Osebne vesti.

Srebrna poroka. V Mariboru sta slavila srebrno poroko g. Franjo Žebot in njegova žena Marija v soboto dne 19. t. m. Še danes v krogu strogo krščansko vzgojene družine srečna jubilaranta sta rojena v župniji Št. Ilj v Slov. goricah, kjer sta bila tudi poročena pred 25 leti. Že kmalu po končani ljudski šoli sta bila oba pridno na delu pri fantovskih in dekliških organizacijah in sta slovela po vseh Slovenskih goricah kot požrtvovalno delavna in neustrašena narodnjaka. Velike so zasluge obeh pri zgradbi šentilskega Slovenskega doma, ki je bil kot branik slovenstva slovesno blagoslovljen dne 8. sept. 1910. Srebrni ženin Franc je bil poklican od predvojnih voditeljev Slovencev dne 1. februarja 1910 v uredništvo »Slovenskega gospodarja«, »Straže« in »Našega doma«, kjer je veliko pisal ter se trudil, dokler ni postal poslanec za pokoj-